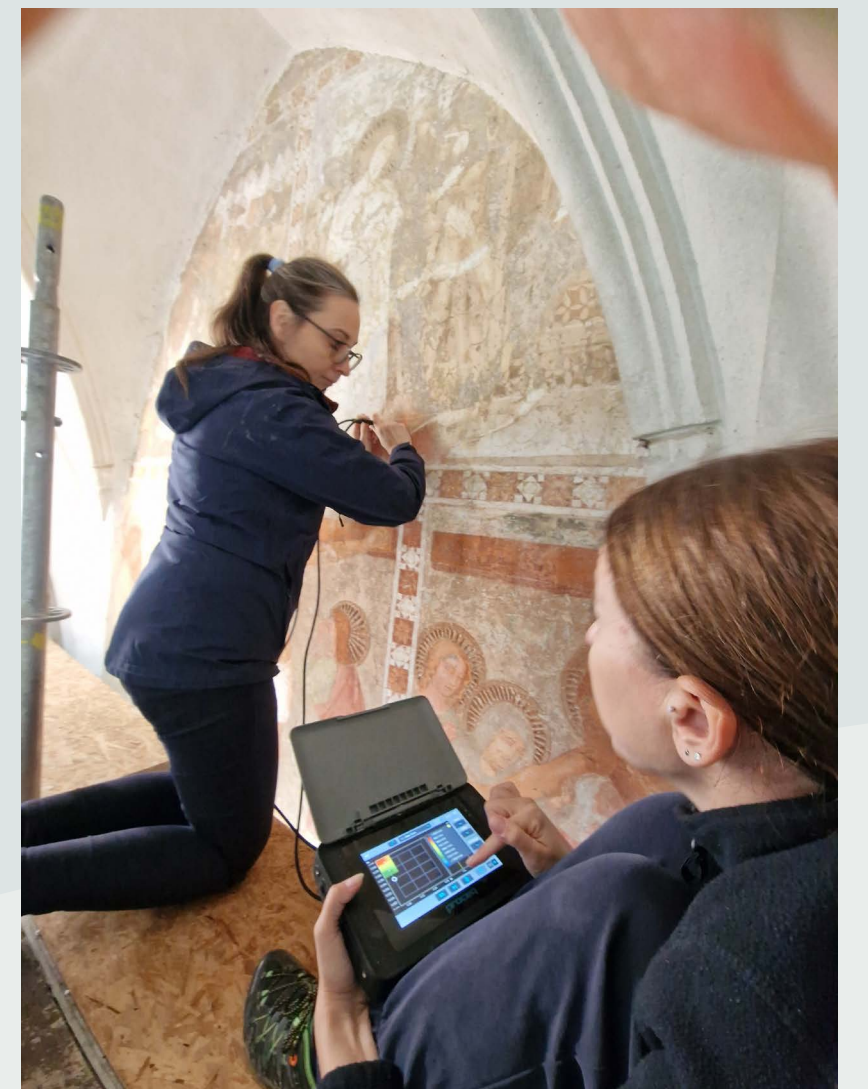

POMEN PRELIMINARNIH RAZISKAV

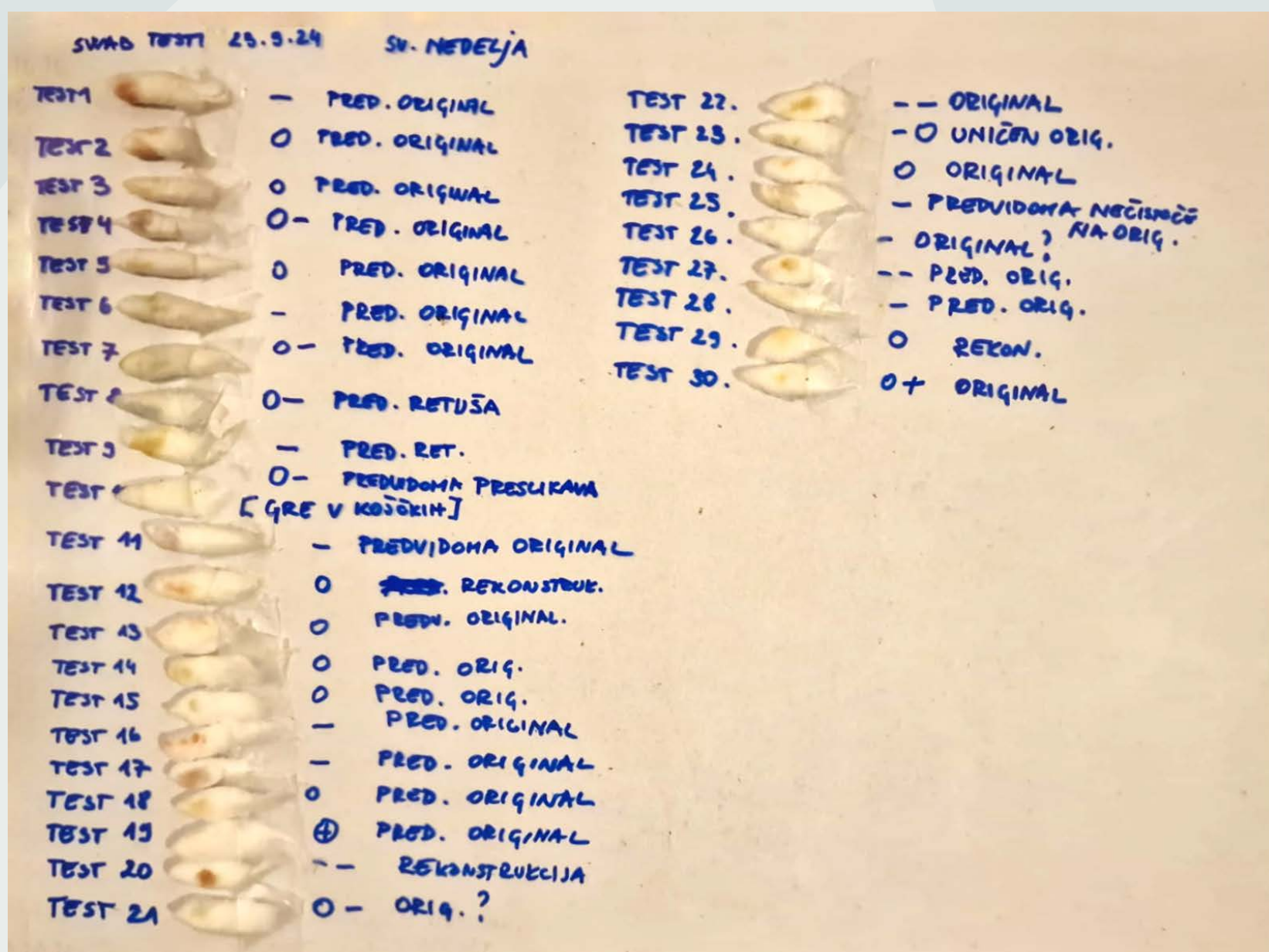
Projekt Crngrob

Slike 1, 2, 3, 4, 5: Poskusi obstojnosti barvne plasti (1), poskusi čiščenja (2) in predutnjevanja barvne plasti (3), odvzem vzorcev in naravoslovne raziskave poslikav (4 in 5). Foto: Anita Kavčič Klančar, Ajda Mladenović

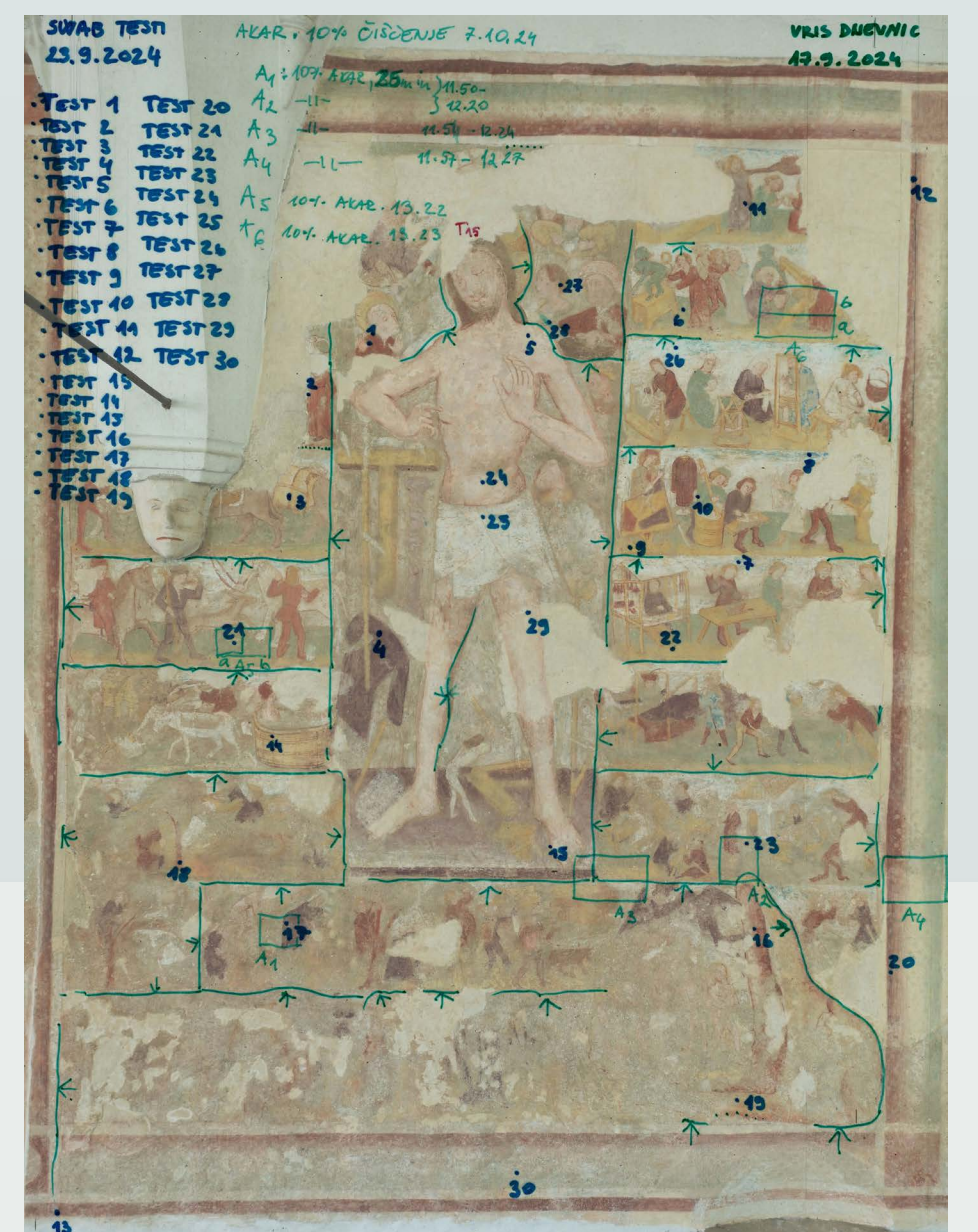
Slika 6: Fotogrametričen posnetek obeh poslikav na zahodni zunanjsčini cerkve: levo Pasijonski cikel, desno sv. Nedelja. Posnetek: Rok Hafner

Slika 7: Testi obstojnosti barvne plasti. Foto: Anita Kavčič Klančar

Slika 8, 9: Delovna dokumentacija z vrisanimi dnevnicami in z oznakami poskusov. Foto: Anita Kavčič Klančar

Cerkev Marijinega oznanjenja v Crngrobu, ki je bila stoletja znana kot pomembno romarsko svetišče in je danes razglašena za spomenik državnega pomena, kaže bogat in kompleksen stavbni razvoj od 13. do 19. stoletja, ki so mu po fazah sledile slikarske krasitve sten na njeni zunanjsčini in notranjsčini. Kar šest ciklov gotskih poslikav so leta 1935 odkrili in delno restavrirali France Stele, Matej Sternen in Franjo Golob. Pozneje so bile poslikave večkrat restavrirane, vanje so posegali tudi ne-restavratorji.

Prispevek se osredotoča na dve poslikavi na zahodni zunanjsčini cerkve: na Pasijonski cikel iz okoli 1370, delo Mojstra crngrobske fasade, ter poslikavo Sveta Nedelja, ki je nastala med letoma 1455 in 1460 in je delo delavnice Janeza Ljubljanskega. V letu 2024 smo na Oddelku za stenske slike Restavratorskega centra,

na povabilo Muzejskega društva Škofja Loka pričeli s prvimi konservatorsko-restavratorskimi raziskavami in pregledom stanja poslikav. Ta preliminarna faza je bila nujno potrebna pred izvedbo posegov na tako občutljivem, dragocenem, obenem pa degradiranem in v preteklosti večkrat restavriranem umetnostnozgodovinskem gradivu.

Ob pregledu arhivskega pisnega in fotografičnega je bil narejen historiat preteklih posegov; v okviru projekta ARIS J2-4424 so bile izvedene naravoslovne raziskave barvne plasti, ometa, sekundarnih materialov in degradacijskih produktov. Na samem terenu je bilo podrobno pregledano stanje poslikav s preteklimi intervencijami, s stopnjo degradacije in obsegom poškodb, obenem pa je bila raziskana tehnološka izvedba poslikav. Na podlagi teh informacij in po

skupnem strokovnem premisleku so bili izvedeni poskusi utrjevanja in čiščenja barvne plasti in ometov ter poskusi odstranjevanja preteklih utrjevalcev in preslikav.

Pomembnost poslikav, njihova velika degradiranost, izpostavljenost zunanjemu okolju, pretekli tehnološki in estetsko-prezentacijski posegi predstavljajo kompleksno problematiko, na katero ni enoznačnega odgovora. Prepletenost tehnološke in prezentacijske problematike skupaj s stopnjo degradacije predstavlja velik izziv za načrtovanje nadaljnjih posegov. Izvedene raziskave pomenijo izhodišče, ki zaenkrat bolj kot izbrano metodologijo dela kažejo smer delovnega procesa, ki se bo v skladu z novimi spoznanji in v sodelovanju z različnimi strokovnjaki odvijal na poslikavah v prihodnjih letih.